

Tiltaksstrategi for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) i Nordreisa for 2022-2025

Bakgrunn

Formålet med tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket er å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensningen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Prosjektene og tiltakene skal prioriteres ut fra lokale målsettinger og strategier.

Hovedmålet i [regionalt miljøprogram for jordbruket i Troms og Finnmark](#) er: Å styrke miljøarbeidet i jordbruket og synliggjøre jordbrukets miljøinnsats i Troms og Finnmark. I denne ligger det også en forventning om økt innsats for bevaring av naturmangfold, klimarelaterte tiltak og reduksjon av forurensning.

[Stortingsmelding 11 i 2016-2017](#) sier at tilpasning til klimaendringene er avgjørende for å begrense skadene av og utnytte mulighetene i et endra klima.

[Nasjonalt miljøprogram 2019-2022](#) har følgende mål under miljøtema Utslipp til luft: redusere utslipp av ammoniakk og klimagasser fra jordbruket, og øke opptak av karbon i jord.

Organisering og prosess

Strategien er utforma med utgangspunkt i regionalt miljøprogram for jordbruket i Troms og Finnmark og de regionale miljøutfordringene som også er til stede i Nordreisa. Strategien ble sendt på høring til Statsforvalteren i Troms og Finnmark og faglaga i kommunen, og lagt fram for vedtak i Driftsutvalget.

Miljøutfordringer for jordbruket i kommunen

Den største miljøutfordringa er at biologisk og kulturhistorisk viktige kulturlandskap gror igjen. Naturbeitemark, slåttemark og beiteskoger går tapt når slått og beite opphører.

Verdifulle kulturlandskap

Reisadalen ble i 2018 utvalgt som et [kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse](#) av Riksantikvaren.

I rapporten «[Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Troms](#)» fra 1995 er Bjørkli og Svartfoss i Reisadalen registrert som lokalt viktige kulturlandskap.

I rapporten «[Beitemarkssopp og supplerende naturtypekartlegging i kulturlandskapet i Finnmark og Troms i 2011](#)» er Heimstad i Rotsund ført opp som lokalt viktig lokalitet.

I [DN-utredning 2013-9](#) er Sletta ved Flatvoll og Sørnesodden i Straumfjord registrert som regionalt viktige naturtyper.

I Naturbasen er det registrert følgende viktige lokaliteter med naturbeitemark: Ytre Sokkelvika, Sokkelnes, Bakkemo på Uløya, Øyra – nedre del, Falla og Storneshamn.

Utfordringa for kulturlandskapet i kommunen er at vi mister viktige naturtyper på grunn av mindre slått og beite.

Kulturminner

Det er registrert 1256 kulturminner i Nordreisa. De fleste bygninger ble brent under evakueringa, og gjenreisingsbebyggelsen er en unik del av vår historie. Utfordringa er at kulturminner gror igjen og at gammel bebyggelse forfaller.

Forurensing

Joselva i Sappen er registrert å være påvirka av landbruksdrift. Det vil også i andre områder være viktig å ta vare på næringsstoffene ved å redusere tap både til luft og vann. Dårlig drenert jord har høye utslipp av lystgass. Klimaendringene vil gi mer nedbør, og dette vil føre til at mer

jord vil få dårlig dreneringstilstand. Dette vil både øke lystgassutslippa samt øke avrenninga av næringsstoffer.

Friluftsliv

Mange steder går det merka turløyper gjennom jordbrukets kulturlandskap. Friluftsområdene er kartlagt og endelig vedtatt av kommunestyret. Vi er ikke kjent med at det er problemer for allmenheten å få tilgang til disse områdene.

Mål for bruken av SMIL-midlene

Vi ønsker at bruken av SMIL-midlene i størst mulig grad svarer på miljøutfordringene for jordbruket i Nordreisa. Vi har derfor laga mål som svarer på de forskjellige utfordringene:

Kulturlandskap

Opprettholde verdien av de verdifulle kulturlandskapa. I størst mulig grad opprettholde verdien av alt kulturlandskap i kommunen.

Kulturminner

Bevare flest mulig kulturminner og verdien av dem for ettertida.

Forurensing

Redusere virkninga av jordbruksdrift der det er registrert utfordringer. I størst mulig grad redusere klimagassutslipp, øke karbonbinding og tilpasse næringa til et endra klima.

Friluftsliv

Ingen spesielle mål, da vi ikke har registrert utfordringer for allmenhetens tilgang til friluftsområder.

Prioriterte miljøtiltak for jordbruket i perioden

- Redusere næringstap til luft og vann, og redusere klimagassutslipp ved hjelp av hydrotekniske tiltak som f.eks. avskjæringsgrøfter, kumdammer, åpning av lukka bekker o.l.
- Særskilte miljøtiltak i driftsbygninger og driftsopplegg som kan inspirere andre i næringa til lignende tiltak.
- Økologiske rensetiltak, som f.eks. buffersoner mot vassdrag, og miljøplantinger.
- Bevare og videreutvikle biologisk og kulturhistorisk verdifulle kulturlandskap.
- Ta vare på kulturminner og kulturmiljøer inkludert gjenreisingsbebyggelsen som en del av landbrukets kulturlandskap.

Strategi for å oppnå målene

Det er viktig at kommunen mottar gode søknader for å kunne møte miljøutfordringene i tiltaksstrategien. Det skal vi få til ved å:

- Samarbeide med faglag og næringsorganisasjoner i landbruket for å gjøre ordninga kjent.
- Sende e-post til alle søkere om produksjonstilskudd der vi kunngjør søknadsfrist.
- Legge ut info på kommunens nettside.
- Fortløpende saksbehandle planleggingsøknader som kan lede fram til senere prosjektsøknader.

Retningslinjer for prioritering mellom søknader

Prioriteringsliste:

- 1) Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter som kan lede fram til større prosjekter
- 2) Klimarelaterte tiltak

- 3) Der søknadene ellers er gode, prioriteres tiltak som kan gi framtidig RMP-tilskudd foran andre tiltak.
- 4) Der søknadene ellers er gode, prioriteres fellestiltak foran enkelttiltak.
- 5) Tiltak for å bevare biologisk og kulturhistorisk viktige kulturlandskap
- 6) Andre tiltak
- 7) Tiltak for å ivareta verneverdige bygninger prioriteres sist, og ved disse skal det legges vekt på at tiltaka utføres etter kulturminneforvaltninga sine retningslinjer.

Tilskuddssatser

I [SMIL-forskriften](#) oppgis det hvilke tilskuddsordninger som inngår i SMIL-ordninga:

- Tilskudd til planleggings- og tilretteleggingstiltak: inntil 100%
- Tilskudd til kulturlandskapstiltak og forurensningstiltak: inntil 70%, inntil 100% for særskilte tiltak for å bevare biologisk mangfold.

Vi vil prøve å gi full tilskuddssats der det er tjenlig, og heller prioritere mellom søknader, istedenfor å redusere satsen ved innvilgelse.

Utfyllende beskrivelse av tiltak står i [kommentarrundskrivet](#) og av saksbehandling i [saksbehandlingsrundskrivet](#).

Andre tilskudd

Disse ordningene kan også være aktuelle å søke på:

- [Regionalt miljøtilskudd](#)
- [Tilskudd til tiltak i beiteområder](#)
- [Tilskudd til drenering av jordbruksjord](#)
- [Støtteordninger gjennom Innovasjon Norge](#)
- [Støtteordninger gjennom Enova](#)
- [Redningsplanken](#)
- [Tilskudd til samiske kulturminner](#)
- [Diverse tilskuddsordninger hos Riksantikvaren](#)